

Donald M. Snow, Nuclear Strategy in a Dynamic World. American Policy in the 1980's. University, Alabama: The University of Alabama Press, 1981, 284 s., 12.95 US\$.

Det drejer sig her om et uhyre ambitiøst værk, og det drejer sig om en ny bidragyder til den amerikanske strategiske debat. Der er derfor dobbelt grund til at omfatte denne publikation med betydelig forhåndsinteresse.

Donald M. Snow vil ganske vist ikke være læseren helt ubekendt. I november 1980-nummeret af "The Bulletin of Atomic Scientists" offentliggjorde han således en grundig analyse af deployeringsproblemerne omkring det nye amerikanske MX-missilsystem, men bortset fra denne artikel og et par mindre publikationer omkring afskrækkelsesteorier er dette hans første forsøg på en større samlet analyse.

Det foreliggende værk bærer præg af forfatterens interesse for spilteorier - i 1978 udgav han "Introduction to Game Theory", Columbus, Ohio - og det bærer præg af, at forfatteren ud over at være tilknyttet Alabama Universitetet er professor i "National Security Affairs" ved The Air Command and Staff College ved Maxwell Air Force Base, ligeledes i Alabama.

Når de to forhold - interessen for spilteorier og et militært miljø - skal fremhæves straks fra starten, skyldes det, at det tydeligvis har påvirket forfatterens tilrettelægning af "Nuclear Strategy in a Dynamic World". Der er tale om et bevidst forsøg på at nyttiggøre forskellige spilteoretiske overvejelser i en analyse af de komplekse nuklear-strategiske problemstillinger, og der er tale om et ligeledes meget bevidst forsøg på at bibringe læseren den rette forståelse af tekniske og teknologiske sammenhænge og baggrunde.

Det sidste er nok lykkedes væsentligt bedre end det første. Der findes et væld af kompetente og klare gennemgange af de efterhånden mange og også ofte vanskeligt forståelige tekniske forhold omkring de moderne atomvåben - for blot at nævne nogle få eksempler: betydningen af SSKP (Single-shot kill probability) for "counterforce", for "first strike posture" og således igen konsekvenser for stabiliteten i den strategiske balance supermagterne imellem. Eller: betydningen af ASW (Antisub-marine warfare) for "second strike capability" og dermed igen for det fundament, denne sidste udgør for den gensidige afskrækkelse idag. Der er aldeles fortræffelige gennemgange af de problemer, missilernes forøgede nøjagtighed rejser: MIRV (multiple independently retargetable reentry vehicle) og MARV (maneuverable reentry vehicle) og deres udnyttelsesmuligheder samt CEP-værdiens (circular error probable) langt større betydning end sprængladningens

Donald M. Snow, Nuclear Strategy in a Dynamic World. American Policy in the 1980's. University, Alabama: The University of Alabama Press, 1981, 284 s., 12.95 US\$.

Det drejer sig her om et uhyre ambitiøst værk, og det drejer sig om en ny bidragyder til den amerikanske strategiske debat. Der er derfor dobbelt grund til at omfatte denne publikation med betydelig forhåndsinteresse.

Donald M. Snow vil ganske vist ikke være læseren helt ubekendt. I november 1980-nummeret af "The Bulletin of Atomic Scientists" offentliggjorde han således en grundig analyse af deployeringsproblemerne omkring det nye amerikanske MX-missilsystem, men bortset fra denne artikel og et par mindre publikationer omkring afskrækkelsesteorier er dette hans første forsøg på en større samlet analyse.

Det foreliggende værk bærer præg af forfatterens interesse for spilteorier - i 1978 udgav han "Introduction to Game Theory", Columbus, Ohio - og det bærer præg af, at forfatteren ud over at være tilknyttet Alabama Universitetet er professor i "National Security Affairs" ved The Air Command and Staff College ved Maxwell Air Force Base, ligeledes i Alabama.

Når de to forhold - interessen for spilteorier og et militært miljø - skal fremhæves straks fra starten, skyldes det, at det tydeligvis har påvirket forfatterens tilrettelægning af "Nuclear Strategy in a Dynamic World". Der er tale om et bevidst forsøg på at nyttiggøre forskellige spilteoretiske overvejelser i en analyse af de komplekse nuklear-strategiske problemstillinger, og der er tale om et ligeledes meget bevidst forsøg på at bibringe læseren den rette forståelse af tekniske og teknologiske sammenhænge og baggrunde.

Det sidste er nok lykkedes væsentligt bedre end det første. Der findes et væld af kompetente og klare gennemgange af de efterhånden mange og også ofte vanskeligt forståelige tekniske forhold omkring de moderne atomvåben - for blot at nævne nogle få eksempler: betydningen af SSKP (Single-shot kill probability) for "counterforce", for "first strike posture" og således igen konsekvenser for stabiliteten i den strategiske balance supermagterne imellem. Eller: betydningen af ASW (Antisub-marine warfare) for "second strike capability" og dermed igen for det fundament, denne sidste udgør for den gensidige afskrækkelse idag. Der er aldeles fortræffelige gennemgange af de problemer, missilernes forøgede nøjagtighed rejser: MIRV (multiple independently retargetable reentry vehicle) og MARV (maneuverable reentry vehicle) og deres udnyttelsesmuligheder samt CEP-vardiens (circular error probable) langt større betydning end sprængladningens

størrelse i MTE (megaton equivalent) for våbnenes effekt udtrykt ved den såkaldte k-faktor (kill-factor). Dertil kommer, at der for amerikanske våbensystemers vedkommende findes et væld af konkrete oplysninger om deres udviklingshistorie spredt rundt omkring i hele bogen, hvoraf i hvert tilfælde nogle var nye for denne anmelder, for eksempel at udviklingsarbejdet på neutronbomben begyndte allerede i 1958.

Forfatterens forsøg på at nyttiggøre forskellige spilteoretiske overvejelser og i hans forsøg på indlednings- og afslutningsvis at drage fordel af systemteoretiske tilgange forekommer derimod væsentlig mindre vellykkede, i hvert tilfælde i den forstand at de kun helt undtagelsesvis synes at tilføre læseren ny indsigt i de komplicerede sammenhænge. Der er ganske tankevækkende overvejelser med udgangspunkt i det såkaldte MINIMAX-princip i spilteorien, det vil sige, at enhver rationel spiller i en given situation vil søge at gøre sit maksimalt mulige tab så lille som muligt, men når det er sagt, må det tilføjes, at præcis de samme tankevækkende overvejelser kunne have været gjort uden anvendelse af dette teoretiske apparat. Det samme gælder i endnu højere grad forfatterens forsøg på opstilling af procesmodeller eller analytiske paradigmer til forståelse af de strategiske doktriner - nogle forekommer næsten naive (eksempel p. 19 om forsvarspolitik, strategiske doktriner, strategiske missioner og strategisk "posture"), andre uoverskuelige i den forstand at de indfører en række variabler, som senere i analysen viser sig at være uden praktiske anvendelsesmuligheder (eksempel p. 34 om afskrækkelsens dimensioner), og atter andre blot en mere uklar måde at udtrykke komplicerede sammenhænge på (eksempel p. 236 om samspillet mellem interne og eksterne systemfaktorer, teknologi i udvikling og anvendelsesdoktriner).

Disse sidste indvendinger er alvorlige, fordi de er et angreb mod et forfatteren selv øjensynlig tillægger den største vægt, nemlig at skabe en systematisk teoretisk tilgang til studiet af de nuklear-strategiske spørgsmål. Det er da også nærværende anmelders opfattelse, at dette ikke er lykkedes - og ikke kan lykkes på det grundlag, forfatteren har valgt. Dette grundlag er nemlig den nuklear-strategiske debat i ret snæver forstand, og det, der er brug for, hvis man endelig skulle lede efter en frugtbar systematisk tilgang, ville være en langt bredere approach. Det, der er hovedproblemet i hele den nuklear-strategiske debat er jo netop præcis dens selv-centrerethed. Og de nuklear-strategiske problemer lader sig nu engang ikke isolere meningsfyldt, hvor vigtige i bogstaveligste forstand de end måtte være, fra en bredere politisk-historisk kontekst. Og den savnes hos Snow som hos de fleste andre deltagere i debatten. Der er en tilbøjelighed til i den grad at blive opslugt af teknikken, at den form for snævre

overvejelser, den giver anledning til, næsten bliver selvgenerende - det er pudsig og i en vis forstand selvmodsigende, at det ikke mindst gælder for de, der af ideologiske grunde er stærke nedrustningstilhængere. Snow hører iøvrigt til denne kategori.

Et forsøg på herudover at gengive værkets hovedindhold i få ord er praktisk talt umuligt givet dets encyclopædiske karakter. Værket forsøger at dække alle væsentlige emner: afskrækkelse, amerikanske og sovjetiske nukleare doktriner og nukleare styrker, våbenkontrol- og nedrustningsforhandlinger og centrale problemer for amerikansk politik på disse områder i 80'erne. Man skal ikke under disse hovedafsnit forvente sig revolutionerende eller blot nye synspunkter fra Snow selv - bogen består bortset fra sine allerede omtalte teoretiske indskud stort set af enten indirekte eller direkte citater fra de sidste 20-25 års amerikanske videnskabelige debat om dette spørgsmål kun med forbindende små afsnit formuleret af Snow selv. Det er en stil, der ikke er særskilt charmerende. Lettere tilgængelig bliver bogen iøvrigt heller ikke af, at Snows eget sprog gennemgående er lidet elegant.

Der er grund til at understrege ét element i ovennævnte afsnit: den amerikanske videnskabelige debat. Der er praktisk talt ikke repræsenteret andre end amerikanske forfattere i Snows liste over anvendte værker. Det betyder for eksempel at afsnittet om sovjetiske nukleare doktriner bliver svagt. Det betyder også, at det ikke er hos denne forfatter, man skal lede efter en ordentlig analyse af "extended deterrence"-begrebet, hvad der måske mere end mange ord viser bogens fundamentalt set apolitiske (om ikke upolitiske) approach til de nukleare spørgsmål. Spredningsproblematikken er iøvrigt behandlet så traditionelt, at det kan anbefales den læser, der er interesseret, at supplere Snow med Kenneth Waltz' provokerende analyse i Adelphi Paper no 171 fra efteråret 1981.

Er bogen så værd at læse? Svaret er efter denne anmelders mening nærmest nej, men, hvor inkonsekvent det end kan lyde, bogen er absolut værd at købe. På de færreste sider er det den bog om disse spørgsmål, der rummer de fleste konkrete oplysninger, og den der præsenterer de flest mulige synspunkter og analyser på nuklear-strategiske spørgsmål set i isolation, og den er et fremragende opslagsværk. Ikke alene er den relativt stramt systematiseret fremstillingen igennem, men en præcis og god ordliste og et tilstrækkeligt dækkende register får man med i købet. Noteapparatet er også udførligt, omend stort set indskrænket til konkrete henvisninger.

Niels Egelund